БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 82 (6517)
АПРЕЛИИН 24
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай ажалшад! Коммунистическэ партиие, Советскэ Правительствые тойрон үшөө нигтаар жагсая, манай орон дотор коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ манай хүсые, творческо эршэ зоригые элсүүлэн хандуулая!

Коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын ба арадай бата бүхэ нэгэдэл мандаха болтогой!

(1953 оной Майн 1-дэ КПСС-эй ЦК-гэй уряануудhаа).

1953 ОНОЙ МАЙН 1-дэ КПСС-эй ЦК-гэй УРЯАНУУД

1. Ажалшадай уласхоорондын hанал нэгэдэлгын үдэр, хы оронуудай хүдэлмэришэдэй ахадүүгэй харилсаанай эр — Майн 1 мандаха болтогой!

Пролетарска интернационализмын тугые дээшэнь үргэе!

2. Арадуудай хоорондын эб найрамдал мандаха болтогой!

Оронуудай бэе бэетэйгээ хэлсээ батал hанай үндэhөөр галан ёhоор шиидхэгдэжэ болохогүй арсалдаата гү, али идхэгдээгүй асуудал гэжэ байхагүй!

3. Бүхы оронуудай ажалшад! Эб найрамдал сахилгын хэые арадуудай өөhэдынгөө гарта абажа, тэрээниие эсэстэнь рэтэр аршалан хамгаалаа hаань, амгалан байдал сахигдаха батадхагдаха! Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ арадуудай гэдэлые бэхижүүлэгты, эб найрамдалай тала баригшадай рэнүүдые олошоруулагты, нигтаруулан жагсаагты!

4. Социализм амжалтатайгаар байгуулжа байгаа арадай мократиин оронуудай ажалшадта ахадүүгэй амар мэндэ!

Арадай-демократическа оронуудай ба Советскэ Союзай та бэхи хани барисаан ба харилсаан мандажа, бэхижэжэ йг лэ!

5. Хитадай арадай-демократическа хүсэн түгэлдэр гүрэн йгуулгада шэнэ амжалтануудые туйлаhан агууехэ хитад адта ахадүүгэй амар мэндэ!

Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, улгүй байдалай бата түшэг тулгуури — Хитадай Арадай спубликын ба Советскэ Союзай агууехэ хани барисаан бэжэжэ, hалбаран бадаржа байг лэ!

6. Өөрынгөө Эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааха йдалай түлөө тэмсэжэ байгаа героическа корейскэ арадта дүүгэй амар мэндэ!

7. Эб найрамдалай договор тон түргэнөөр баталхын тү, нэгэн бүхэли, бэеэ даанхай, эб найрамдал хүсэдэг, декратическа Германи байгуулхын түлөө тэмсэжэ байгаа герска арадта амар мэндэ!

8. Национальна hэргэн бадаралтын түлөө, бэеэ даанхай, мократическа, эб найрамдал хүсэдэг Японийн түлөө эрэл зоригтойгоор тэмсэжэ байгаа японско арадта амар мэндэ!

9. Империалистическэ богоолшолгодо эсэргүүсэн, өөhэнгөө эрхэ сүлөөгэй ба национальна бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуу арадуудта ахадүүгэй амар мэндэ!

10. Дай зайсуулхын, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб наймдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Англиин, Америкын Холото Штадуудай, Советскэ Союзай арадуудай хани барисаан ндаха болтогой!

11. Советскэ Союзай гадаадын политика — эб найрамдал хиха ба бэхижүүлхэ хэлбэришэгүй сэхэ политика, шэнэ дай эдхэлгэдэ ба үүдхэлгэдэ эсэргүү политика, уласхоорондын рилсаанай ба бүхы оронуудтай бодото холбоо хүгжөөлгын литика мандаха болтогой!

12. Эб найрамдалай түлөө, демократиин түлөө, социамын түлөө, шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүүсэн тэмжэ байгаа бүхы арадуудта ахадүүгэй амар мэндэ!

13. Советскэ сэрэгшэд! Өөhэдынгөө сэрэгэй ба политиюкэ эрдэмые оролдосотойгоор дээшэлүүлэгты, өөhэдын дайшалхы шадабариие нарижуулан hайжаруулагты! Социалистическэ гүрэнэйнгөө өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые эшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлэгты!

Манай Эхэ ороной амгалан ба аюулгүй байдалые сахин гсагша Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ алдар соло!

14. Советскэ Союзай ажалшад! Коммунистическэ партиие, ветскэ Правительствые тойрон үшөө нигтаар жагсая, май орон дотор коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ манай сые, творческо эршэ зоригые элсүүлэн хандуулая!

Коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын ба адай бата бүхэ нэгэдэл мандаха болтогой!

15. Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, колхознигууд, инлигенци! Манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые ашадань шангадхалгада, арадай ажана байдалые саг үргэлдээшэлүүлгэдэ зорюулагдаhан, партиин ба правительстн зохёоhон политикые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө эбхитэйгээр тэмсэгты!

16. Советскэ Союзай ажалшад! Хүдэлмэришэн ангиин ба лхозно таряашадай бата бүхэ холбоое, манай ороной арадай хоорондын ахадүүгэй хани барисаае бэхижүүлэгты! уехэ Советскэ олонациональна гүрэнэй нэгэдэлые эсэ сусашагүйгөөр бэхижүүлэгты!

17. Манай Конституцяар олгогдоhон советскэ гражданидай эрхэ ойроо хүртэшэгүй бата ба Советскэ Правительваар нангинаар сахигдажа байна.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай нституци мандаха болтогой!

18. Советскэ Союзай ажалшад! СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөе үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе! Арадай ажахын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтын түлөө, арадай материальна ажана байдалай ба культурын саашанхи ургалтын түлөө тэмсэгты!

19. Советскэ Союзай ажалшад! Ажалай бүтээсые таhалгаряагүйгөөр дээшэлүүлхэ ябадал туйлагты! Үйлэдбэриин резервнүүдые элирүүлжэ, үргэнөөр ашаглагты, арьбалалта хэхэ ёhо гурим хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгты! Бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые hайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты!

20. Нүүрhэнэй промышленностиин эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Нүүрhэ малтан абалгые ехэ болгогты, шахтануудые түргэнөөр барижа, ашаглалгада оруулагты! Шэнэ машинануудые ба механизмуудые үргэнөөр хэрэглэгты! Арадай ажахыда эрхим шанартай нүүрhэ ехээр үгэе!

21. Нефтяной промышленностиин эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Нефтиин скважинануудые малталгын, шэнэ олзоборилгонуудые болон нефть буйлуулдаг заводуудые барилгын темпые түргэдхэгты! Арадай ажахыда эрхим шанартай нефть болон нефтепродуктнуудые ехээр үгэе!

22. Электростанцинуудай ба электропромышленностиин эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Энергетическэ шэнэ хүсэнүүдые түргэнөөр ашаглалгада оруулагты! Улам ехэ хэрэгтэй боложо байгаа электроэнерги болон электротехническэ түхеэрэлгээр арадай ажахые таhалдалгүйгөөр хангагты!

23. Советскэ металлургнууд! Металлургическа ба горнорудна предприятинуудай хүсые ашаглалга hайжаруулагты, үйлэдбэриин процессүүдые механизацилга ба автоматизацилга хүгжөөгты! Ажалай түрүү методүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлэн хэрэглэгты! Орондоо шэрэм, булад, прокат, үнгэтэ металлнуудые ехээр үгэе!

24. Машина бүтээлгын предприятинуудай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Шэнэ машинануудые, приборнуудые болон зэмсэг түхеэрэлгэ үйлэдбэрилгые түргэнөөр шудалагты, ехэ болгогты, тэдэнэй шанарые hайжаруулагты! СССР-эй арадай ажахын бүхы hалбаринуудта саашанхи хүсэтэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха үндэhэ hуури—машина бүтээлгые түргэн темптэйгээр хүгжөөлгэ хангая!

25. Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай ажахыда хэрэгтэй минеральна үтэгжүүлгэ болон бусад химическэ продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилэгты! Химическэ заводуудай продукциин шанарые hайжаруулагты!

26. Барилгын материалнуудай промышленностиин ба барилгын эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Шэнэ предприятинуудые, байрын гэрнүүдые, hургуулинууд болон больницануудые түргэнөөр барижа, ашаглалгада оруулагты! Барилгын индустриальна методүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлэн хэрэглэгты, механизмуудые бүри hайнаар ашаглагты! Манай Эхэ ороной барилгануудта барилгын материалнуудые ехээр үгэе!

27. Ой модоной ба саарhанай промышленностиин эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Ажалай бүтээсые дээшэлүүлэгты, механизмуудые хүсэдөөр ашаглагты! Барилгын үные химдаруулагты, шанарыень hайжаруулагты! Продукциин шанарые бүхы хэмжээгээр hайжаруулагты! Орондоо модон материалнуудые, саарhа болон мебель ехээр үгэе!

28. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Үргэн хэрэглэлэй товарнуудай шанарые hайжаруулагты, ассортиментыень үргэдхэгты! Түүхэй эд арьбалагты, продукциин өөрынь үные химдаруулагты! Советскэ арадай улам ургажа байгаа материальна ба культурна эрилтэнүүдые хангахын тула промышленна болон эдеэ хоолой товарнуудые ехээр гаргая!

29. Советскэ транспортын хүдэлмэрилэгшэд! Түмэр харгынуудай дамжуулан ябуулха шадалые ехэ болгохын түлөө тэмсэгты! Подвижной составые ба автомашинануудые ашаглалга бүхы хэмжээгээр hайжаруулагты! Ашаанай эрьесые ехэ болгогты, ашаа зөөлгын өөрынь үные химдаруулагты! Пассажирнуудые бүри hайнаар хангагты! Түмэр замай ба автомобильна транспортын нарин hайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал хангагты!

30. Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые хүгжөөгты, нарижуулан hайжаруулагты! Почтын, телеграфай, телефоной, радиогой хүдэлмэриин шанарые hайжаруулагты! Хүн зониие хангалга hайжаруулагты!

31. Далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэд! Арадай ажахыда ашаануудые түргэнөөр абаашажа үгэгты! Ашаа зөөлгын хэмжээе ехэ болгогты, суднануудай эрьесые түргэдхэгты, портнуудай ба судна заhабарилгын заводуудай хүдэлмэриие hайжаруулагты! 1953 оной навигациие жэшээтэ hайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэгты!

32. Социалистическэ газартаряалангай ба малажалай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые саашадань дээшэлүүлхын, ниитын малай тоо толгойе олошоруулхын ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэгты! Орон дотороо хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгоё!

33. Колхознигууд ба колхозницанууд! Оронойнгоо бүхы колхозуудай саашадаа дэбжэхэ ба hалбаран бадарха ябадал туйлагты! Ниитын ажахые бэхижүүлхын, бүхы талаарнь хүгжөөхын, колхозууд болон колхознигуудай доходые ехэ болгохын түлөө тэмсэгты! Колхозно ажабайдалай үндэhэн хуули —хүдөө ажахын артелиин Уставые нангинаар сахигты!

34. Советскэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд! Городто ба хүдөөдэ эдеэ хоолой болон промышленна товарнуудые худалдалга хүгжөөгты, магазинуудай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай сетиие үргэдхэгты! Советскэ эд хэрэглэгшые жэшээтэ hайнаар хангагты!

35. Гүрэнэй эмхи зургаануудай албахаагшад! Советскэ аппарадай хүдэлмэриие hайжаруулагты, гүрэнэй журам бэхижүүлэгты, социалистическэ хуули ёhые наринаар сахигты, ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандагты!

36. Научна эмхи зургаануудай ба дээдэ hургуулиин хүдэлмэрилэгшэд! Советскэ наукые урагшань дабшуулагты! Научна хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые зоримгойгоор шүүмжэлэгты! Наукын ба үйлэдбэриин холбоо барисаае бэхижүүлэгты, арадай ажахыда хэрэгтэй мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэ hайжаруулагты, үргэдхэгты!

37. Литературын, искусствын хүдэлмэрилэгшэд! Өөhэдынгөө творчествын идейнэ ба уранhайханай хэмжээе дээшэлүүлэгты! Манай агууехэ арадта таараха зохёолнуудые байгуулагты!

38. Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! hургуулида hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые hайжаруулагты, наукын үндэhэ hууринуудай эрдэмээр hурагшадые зэбсэглэгты! Социалистическэ обществын культурна, эрдэмтэй гражданинуудые, коммунизмын эдэбхитэй байгуулагшадые хүмүүжүүлэгты!

39. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд! Хүн зоной элүүрые хамгаалгын хэрэгые hайжаруулагты, хүгжөөгты, эмнэлгын ба санитарна эмхи зургаануудай хүдэлмэриин культурые дээшэлүүлэгты! Медицинскэ наукын туйлалтануудые хүдэлмэридөө нэбтэрүүлэн хэрэглэгты!

40. Советскэ эхэнэрнүүд! Манай агууехэ социалистическэ Эхэ ороной экономикын болон культурын саашанхи бадаралтын түлөө тэмсэгты!

Коммунизмын эдэбхитэй байгуулагшад — советскэ эхэнэрнүүд мандаха болтогой!

41. Коммунизмын залуу байгуулагшадай түрүү отряд, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин эдэбхитэй туhалагша ба резерв—залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз мандаха болтогой!

42. Коммунизмын hургуули — советскэ профсоюзууд мандаха болтогой!

43. Советскэ хүбүүд ба басагад! Наука, техникэ болон культурые шудалагты! Ленин — Сталинай агууехэ хэрэгэй илахын түлөө тэмсэлдэ бата хатуу ба зоримгой байгты! Өөhэдынгөө шэн зоригто ажалаар манай Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлэгты, коммунизм байгуулгада советскэ арадай туйлаhан амжалтануудые арьбадхагты!

44. Коммунистнууд болон комсомолецууд! Табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, СССР дотор коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ ябагты!

45. Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай эбдэршэгүй түшэг тулгуури — Советскэ Социалистическэ Республикануудай агууехэ Союз мандаха болтогой!

46. Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые залан ударидагша ба хүтэлбэрилэгшэ агууехэ хүсэн, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

47. Ленин—Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр — урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ дабшая!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойе тэмдэглэлээ

Бухы советскэ арадтайгаа хамта Москвагай ажалшад Коммунистическэ партиин ба дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигша, бухы дэлхэйн ажалшадай вождь ба багша—Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойн үдэрые апрелиин 22-то тэмдэглэбэ.

Владимир Ильичын ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай, В. И. Ленин ба И. В. Сталинай агуухэ хани харилсаан тухай, Коммунистическэ партиин хүтэлбэрээр манай орондо туйлагдаһан советскэ арадай илалтанууд тухай столицын предприятинуудай цехүүд, барилганууд дээрэ, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта, гарнизоной частьнуудта эдэ үдэрнүүдэй турша соо элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд эмхидхэгдээ.

Олон мянган москвагайхид ба столицын айлшад В. И. Ленинэй центральна музейн залнууд үдэр бүри дүүрэнхэй байгаа. Худэлмэришэд, колхознигууд, албахаагшад эрдэмтэд, студентнүүд, Советскэ армиин сэрэгшэд, һурагшад, хилын саанаһаа хашинар В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай бэшэһэн документнүүд ба номуудые музей соо ехэ анхаралтайгаар харана. Музей харагшад шэл витринэнүүдэй дэргэдэ удаан зогсоно, тэндэ Владимир Ильичын өөрынь юумэ хадагалагдаһан юм. Хүнүүд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба тэрэнэй агуухэ вождьнорой героическэ түүхэ тухай хөөрэһэн сэдьхэл хүдэлгэмэ материалнуудтай танилсаа.

Музейн залнууд дотор һүүлшын гурбан үдэрэй турша соо 8 мянга гаран хүн ябажа хараа, энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо 250 мянга гаран москвагайхид, манай үргэн ехэ ороной элдэб республиканууд, хизаарнууд ба областьнуудһаа ерэһэн хүнүүд, мүн гадаадын гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд орожо үзөө.

Музей хараһан экскурсантнууд сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүдые тэмдэглэлэй дэбтэртэ бэшэбэ. Тэдэнэр агуухэ вождьнор В. И. Лениндэ, И. В. Сталинда хизааргүй ехэ инаг дуратай байһанаа, баяр баясхалангаа мэдүүлнэ. Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын шалгарһан хүтэлбэри доро ябажа, манай орондо коммунизм шэн зоригтойгоор байгуулхаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэд.

ЛЕНИНГРАД. Ленинэй город... Өөрынгөө үнэн соратник — Иосиф Виссарионович Сталинтай хамтадаа бүхы дэлхэйн ажалшадай агуухэ вождь Октябрьска социалистическэ революциие бэлэдхэхэ ба хэхэ ябадалые эндэһээ хүтэлбэрилөө, эндэ Владимир Ильич мүнхэ зохёолнуудые байгуулаа, олон мянган хүдэлмэришэдэй үмэнэ үгэ хэлэдэг байгаа.

Вождиин ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойтой дашарамдуулан городой заводууд ба фабрикануудта, эмхи зургаанууд, һургуулинууд болон клубуудта үнгэргэгдөө.

36 жэлэй саада тээ Владимир Ильичын үгэ хэлэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ Невскэ машина бүтээлгын заводой цехүүдтэ агитаторнууд «В. И. Ленин—бухы дэлхэйн пролетариадай агуухэ вождь ба советскэ гүрэниие байгуулагша» гэһэн темээр хөөрэлдөө үнгэргөө. В. И. Ленинэй центральна музейн филиалай сотрудникууд предприятинуудай цехүүд ба һургуулинуудта ябажа, В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай хани харилсаан тухай 40 шахуу лекци уншаба. Трубка бүтээлгэ булэг хүнүүд дэлхэйн дээрэ түрүүшын пролетарска революциин штаб—Смольного орожо хараа. Эндэ Советүүдэй Бухэроссийска түүхэтэ II съезд болоһон юм, тэрээн дээрэ Ленин Советскэ засагай түрүүшын декрет— «Эб найрамдал тухай декрет» соносхобо.

Тельманэй нэрэмжэтэ нарин ба техническэ сэмбэ гаргаха комбинадай текстильщикүүд Петроградта В. И. Ленинэй ажабайдалтай ба революционно ажал-ябуулгатай холбоотой газарнуудаар экскурси хэжэ ябаба. «Агуухэ вождьнор В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай образууд уранһайханай литературада» гэһэн темээр литературна вечер предприятиин агитпункт соо болобо.

Эдэ үдэрнүүдтэ В. И. Ленинэй центральна музейн филиалай залнууд соо хүнүүд дүүрэнхэй байгаа, эндэ Сталинай нэрэмжэтэ металлургическа заводой, «Скороход», «Рабочи» гэжэ ба бусад фабрикануудай худэлмэришэд ябажа хараа.

УЛЬЯНОВСК. Владимир Ильичын түрэһэн городто — заводууд, фабриканууд, эмхи зургаанууд ба һургуулинуудта агитаторнууд В. И. Ленинэй ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай, ленинскэ захяануудые бэелүүлгэ тухай хөөрэлдөө үнгэргөө. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ номой ордондо выставкэ нээгдээ.

Ульяновск (Урдань Симбирск) тогтоһоор 300 гаран жэл болоо, гэбэшье энэ город үдэр ерэхэ бүри улам залуу боложо байһан шэнгеэр мүнөө харагдана. Хаа хаанагүй барилга хэгдэнэ. Воксал шадархи шоссейн зүүн тээхэнэ дунда һургуулиин шэнэ байшан харагдана, тээ саанашаг клуб баригдана, Свияга мүрэнэй саада бэеэдэ промышленна районой сагаан шулуун байшангууд харагдана.

Урдын Стрелецкэ, мүнөө Ульяновай улицада сэнхир хүхэ будагтай хоёр дабхар гэр дээрэхи мраморна мемориальна доскада «Эндэ 1870 оной апрелиин 10 (22)-да В. И. Ульянов (Ленин) түрэбэ» гэһэн үгэнүүд алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй.

Городой гол талмай дээрэ В. И. Лениндэ зорюулагдаһан памятник харагдана. Владимир Ильичын һураһан һургуули, тэрэнэй нэрэмжэтэ номой ордон, мүн хабартаа үерлэһэн Волга эндэһээ харагдана. Эндэ, мүрэнэй үндэр эрьедэ эдир Ульянов хододоо ерэдэг байгаа.

(ТАСС).

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

1953 ондо „Садай недели" үнгэргэхэ тухай

Республикын эрхэбайдалда үрэ-жэмэстэ культурануудай һайн ургаса абаха бүхы арга боломжо бии байна гэжэ хэдэ хэдэн колхозуудай, мүн Мичуринай нэрэмжэтэ Бурят-Монголой үрэ-жэмэстэ станциин худэлмэри харуулаа гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Гэбэшье, олохон аймгүйсэдкомууд, машинно-тракторна станцинууд болон республикын колхозууд хүдөө ажахын энэ шухала һалбариие тоодоггүй байһаар.

Сад болон үрэ-жэмэстэ модонуудые тариха гүрэнэй түсэб олохон колхозуудта саг үргэлжэ дүүргэгдэнэгүй. Республикын колхозуудта 1952 ондо үрэ-жэмэстэ мододые һуулгаха түсэб оройдоо 68,5 процент дүүргэгдээ. Илангаяа Кяхтын, Зэдын, Байкало-Кударын, Иволгын, Прибайкальска болон Кабанскын аймагууд сад тариха түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргээ.

Кабанскын, Бичурын, мүн бусадшье хэдэ хэдэн аймагуудай колхозуудта таригдаһан үрэ-жэмэстэ модод муугаар харууһалагдана, сад соохи үбһэ түүхэ, модоной узууртахи газарынь зөөлэрүүлхэ, модоной ба һөөгүүдэй үзүүрые тайраха, һуулгаһан модые үтэгжүүлхэ ба уһалха гэхэ мэтын хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Машинно-тракторна станцинууд сад ургуулха ябадалдань колхозуудта зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй.

Ажалшадай депутадуудай городской болон аймагай Соведүүдэй олохон гүйсэдхэхэ комитедүүд, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, мүн республикын бусадшье эмхи зургаанууд болон предприятинууд хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба колхознигуудай усадьба шадар сад байгуулха, тэрэшэлэн һуурин газарнуудые ногооруулха ба түймэрһөө һэргылхэ, модо тариха хэрэгтэ шухала анхарал хандуулнагүй гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет мүн лэ тэмдэглэнэ.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство республикын колхозуудта сад тариха хэрэгые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ.

Республикын колхозуудта сад тариха гүрэнэй түсэбые дүүргэхын, тэрэшэлэн городууд болон хүдэлмэришэнэй поселогуудта, хүдөө тосхонууд болон машинно-тракторна станцинуудта, мүн бусад хэдэ хэдэн предприятинуудта сад тариха хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэ зорилгоор, мүн Бурят-Монголой АССР-эй эрхэ байдалда сад болон үрэ-жэмэстэ мододые намар тариһанда орходоо хабар тарихада һайнаар ургадаг байһыень хараадаа абажа, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо гэбэл:

Байгша оной апрелиин 25-һаа Майн 2 болотор республика дотор «Садай недели» үнгэргэхэ. «Садай недели» эмхидхэлгэ ба үнгэргэлгые БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ, городуудай болон аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта даалгаха.

Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор сад болон үрэ-жэмэстэ мододые олсо газарта тараажа һуулгангүйгөөр, харин хамтадхажа 2—3 колхозуудай талмай дээрэ һуулгаха.

«Садай недели» үнгэргэлгэдэ һургуулинуудай, хүүгэдэй байшангуудай, элүүрые сахилгын ба коммунальна ажахын эмхи зургаанууд болон предприятинуудай коллективүүдые олоорнь хабаадуулхаар БМАССР-эй Элүүрые сахиха министерство, мүн БМАССР-эй Коммунальна ажахын министерство уялгалагдаба.

Аймагуудай болон городуудай гүйсэдкомуудай хүдөө ажахын таһагуудай, арадай гэгээрэлэй органуудай, профсоюзна болон комсомольско организацинуудай, хэблэл болон научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар «Садай недели» үнгэргэхэ комиссинуудые байгуулха, аймагууд болон республикын городуудта «Садай недели» үнгэргэлгые хүтэлбэрилхыень тэдэ комиссинуудта даалгаха гэжэ ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон городуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдые республикын Министрнүүдэй Совет уялгалба.

Бурят-Монголой үрэ-жэмэстэ станци, мүн Сэлэнгын үрэ-жэмэстэ питомник колхозууд болон эмхи зургаануудта, һургуулинууд болон больницануудта, мүн бусад организацинуудта сад ба үрэ-жэмэстэ модо тариха түсэбөө дүүргэлгэдэнь хүсэд һайн шанартай һуулгалгын материалнуудые үгэхэ, мүн И. В. Мичуринай һургаалые, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай туйлалтые, сад таригшадай дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тэрэшэлэн сад тарилгадань колхозуудта шухала туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

«Садай недели» үнгэргэхэ аймагуудай болон городуудай комиссинууд, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство, тэрэшэлэн аймагуудай ба городуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд иигэжэ уялгалагдаа:

а) «Садай недели» амжалтатайгаар үнгэргэхын тула ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, энээнэй тула радио, хэблэл гэхэ мэтые үргэнөөр хэрэглэхэ;

б) социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, «Садай недели» удхашанарые ойлгуулха, тогтоолоор хараалагдаһан модо һуулгалгын ба ногооруулгын—бүхы хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ хүдөөгэй болон городой арад зониие олоор элсүүлхэ.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство, мүн аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд һуулгалгын материалнуудые худалдажа абаха ба зөөжэ асарха ябадалдань, мүн удаан болзороор урьһаламжа абаха хэрэгтэнь колхозуудта шухала туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Мүн сад болон үрэ-жэмэстэ модо һуулгалгада агротехническэ заабари үгэхыень аймагуудай хүдөө ажахын таһагуудай, МТС-үүдэй, Хүдөө ажахын министерствын, Бурят-Монголой үрэ-жэмэстэ станциин ба Сэлэнгын үрэ-жэмэстэ питомнигой агрономуудые Министрнүүдэй Совет уялгалба.

Советско-польско худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

СССР-эй Дотоодын ба гадаадын худалдаа наймаанай министерствын ба Польско худалдаа наймаанай делегациин хоорондо амжалтатайгаар боложо дүүрэһэн хэлсээнэй ашаар, 1953 ондо ССР Союзай ба Польско Арадай Республикын хоорондо эд бараа абалсаха тухай Протокол энэ оной апрелиин 22-то баталагдаа.

1950 оной июниин 29-нэй удаан болзорой Хэлсээгээр 1953 ондо гэжэ тогтоогдоһонтой сасуулхада эд товарай эрьесые иилээд ехэ болгохо гэжэ Протокол хараална.

Советскэ Союз Польшодо машинанууд ба түхеэрэлгэ, хлопок, түмэрэй, марганцева, хромово ру[illegible], нефть ба нефтепродуктнууд, [illegible] алюмини, польско арадай ажах[illegible] хэрэгтэй химическэ болон б[illegible] товарнуудые үгэхэ байна.

Польша СССР-тэ далайн су[illegible]нууд, түмэр замай хүдэлхэ сос[illegible], нүүрһэ, кокс, цинк, цемент, [illegible] мебель ба бусад товарнуу[illegible] үгэхэ юм.

Советскэ талаһаа — ССС[illegible] Дотоодын ба Гадаадын худа[illegible] наймаанай Министр А. И. Ми[illegible], польско талаһаа — гадаадын [illegible]далдаа наймаанай Мин[illegible] К. Домбровский Протоколдо [illegible] табяа.

Колхозно полинуудһаа мэдээсэлнүүд

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Зэдын аймагай бүхы колхозууд эртын борнойлго хэхэ түсэбөө дүүргээд, ороһото культурануудай эртын тарилгада үсэгэлдэрэй бултадаа жэгдэрэн оробо. Зарим түрүү колхозууд, жэшээлхэдэ, Гэгээтэйн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз тарилгада апрелиин 19-дэ ороод, мүнөө 30 гаран га ярица таряад байна. Энэ колхозой полинууд дээрэ Үшөөтэйн МТС-эй нүхэр Бутаковой хүтэлбэрилдэг тракторна бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадын тракторист нүхэр Ганжуров тракторна 3 сеялкэ холбоод, эгээн түрүүлжэ тарилга хэжэ эхилһэн байна. Мүн Молотовой, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта 15—20 га ярица таригдаа.

Гадна, бүхы колхозуудта намарай тарилгада нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, газар элдүүрилжэ культивацилха, дутуу хаагдаһан үрһэ хүрэнгэ хүсэлдүүлхэ, үрһэ хүрэнгэ нара һалхинда хатаажа шанаржуулха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд эмхитэйгээр ябуулагдажа байна.

М. Нимаев.

ЗАИГРАЙ. (Телефоноор а[illegible]ба). Тельманэй, Калининай, Х[illegible] партсъездын, Карл Марксын нэ[illegible]жэтэ колхозууд эртын орооһ[illegible] культурануудай тарилга эхи[illegible] Мүнөө эдэ колхозуудта түрүү[illegible] 150 гектар тарилга хэгдэбэ.

Аймагай бусад колхозууд оро[illegible]то культурануудые тарижа эхи[illegible] Энээнтэй хамта тарилгын урда[illegible]хи газарай элдүүрилгэ хэгд[illegible] байна.

* * *

ХОРИ. Үдын сомоной Стали[illegible] нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд н[illegible] Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг трак[illegible]на бригадын механизаторнууд [illegible] хани барисаатайгаар хүдэлмэр[illegible]жэ, 1200 гектар пар ба наме[illegible] пар борнойлоо. Энэ бригадын т[illegible]тористнууд Жигжитов, Дам[illegible] гэгшэд 950—1000 гектар элдүү[illegible]хэ, горючи алмаха, эртын ороо[illegible] культурануудай тарилга 7—8 [illegible] соо дүүргэхэ уялга абаһан бай[illegible] Мүнөө эдэнэр борнойлго х[illegible] зуураа халаанайнгаа дааба[illegible] 150 — 180 процент дүүргэнэ.

П. Содбое[illegible]

Хабарай тарилгые агротехническэ бол[illegible] соо үнгэргэхэбди

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда партиин XIX съездын табиһан гол шухала зорилгые — хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэг хабарай тарилгаһаа сүм дулдыдаха байна. Агротехническэ бүхы заабаринуудые наринаар сахижа, богони болзор соо, һайн шанартайгаар тарилгаяа үнгэргэбэл колхоз бүхэн элбэг баян ургаса хуряажа шадаха бшуу.

Манай колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ хабарайнгаа тарилгые түргэнөөр, агротехническэ болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэһэн байгаа. Энээнэй ашаар бидэнэр муу бэшэ ургаса хуряажа, гүрэнтээ бүримүһэн тоосоод, гэшүүдэйнгээ ажалта үдэр бүхэндэ дүрбэн килограмм үлүүтэй таряа хубаагаабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороһото культурануудай ургаса дунда жэшээгээр га бүхэнһөө 12,6 центнер хуряагдаа. Тиихэдэ зарим участогуудһаа дээшэ ургаса хуряагдаһан байха юм. Жэшээнь, таряанажалай № 1 бригада (бригадирынь нүхэр Булат Цыбикжапов) 60 гектар газарһаа га бүриин 37 центнер «Диамант» гэжэ сортын шэниисэ, 298 гектарай га бүриһөө 15,2 центнер овес хуряаһан байгаа. Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ таряанай баян ургаса хуряахын тулада манай колхозой гэшүүд жэшээтэ һайнаар ажаллаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Диамант» гэжэ шэниисын һайн ургаса хуряаһан байгаабди. Тиимэһээ шэниисын тарилгын талмай мүнөө жэлдэ үргэдхэхэ гэжэ шиидхэгдээ һэн. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ 282 гектар шэниисэ тариһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 500 гектар «Диамант» гэжэ шэниисэ тарихамнай.

Таряанай ургаса илангаяа үрһэ хүрэнгын шанарһаа ехээр дулдыдадаг туладань, бидэ үрһээ эртэ байхаһаа эхилжэ сэбэрлэһэн, кондиционно болгоһон байнабди. [illegible]дөө хэдэ үбэлэй агротехническэ х[illegible]жээ-ябуулганууд муу бэшээр [illegible]гэргэгдөө.

Таряанажалай бригаданууд по[illegible]вой станууддаа заһабарилжа, эл[illegible] плакадууд, портредүүд болон [illegible]зунгнуудаар шэмэглээ. Поле[illegible] станууд бүхэндэмнай улаан бу[illegible] бии.

Хэрбээ манай колхоз үнгэрэ[illegible] жэлдэ дунда жэшээгээр 12,6 ц[illegible]нер ороһото культурануудай ур[illegible]са хуряагаа һаа, мүнөө жэлдэ [illegible] центнерһээ доошо бэшэ ургаса [illegible]ряаха гэжэ социалистическэ уя[illegible] абанхай. Тиихэдэ нүхэр Булад [illegible] бикжаповай хүтэлбэрилдэг тар[illegible] ажалай № 1 бригада 100 гек[illegible] таряанай талмайн га бүриһөө [illegible] центнерһээ доошо бэшэ ургаса [illegible]ряаха гэжэ шиидэбэ.

Манай колхозой поли дээрэ [illegible]галтайн МТС-эй № 1 тракто[illegible] бригада (бригадирынь нүхэр [illegible]гор Машеев) ажаллаха ба[illegible] Энэ тракторна бригадые прицеп[illegible]гүүдээр, уһа, горючи шэрэхэ ху[illegible] дээр хангаабди.

Бэлэдхэлэй иимэ хүдэлмэри[illegible]дые хээд байхадаа, манай кол[illegible] хабарайнгаа эртын тарилгые [illegible] хоногто, орой таридаг культ[illegible]нуудаа 8 хоногто тарижа дү[illegible]хэбди гэжэ социалистическэ уя[illegible] абаһан байна.

Таряанайнгаа полинууд дэ[illegible]шиг иойто бариха зорилгоор [illegible] гектар газар борнойлхо байһана[illegible] үсөөхэн хоног соо 900 тухай гек[illegible] борнойлообди. Үшөө нилээд [illegible] гектар таряанай талмайда лущ[illegible] ба дисковани хэгдээ. Манай к[illegible]хоздо хүдэлмэрилдэг тракто[illegible] бригада апрелиин 20-һоо эхи[illegible] газараа хахалба. Иигэжэ хаба[illegible] тарилгын халуун хүдэлмэри ма[illegible] колхоздо эхилбэ.

Жаргал Бадмаев, Тор[illegible] аймагай «Заветы Иль[illegible]» колхозой түрүүлэ[illegible]

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ЭХЭНЭРНҮҮД ТУХАЙ НОМ

Үнгэрһэн жэлдэ Бурят-Монголой номой хэблэл А. Бартановагай «Советскэ Бурят-Монголой эхэнэрнүүд» гэжэ ном хэблэн гаргаһан байна.

Энэ номой хэблэгдэн гараһые республикын олониитэ һайшаалтайгаар угтаа юм. Юуб гэхэдэ, энэ ном дотор манай республикын эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн тухай тон шухала асуудалые элирүүлэн харуулха гэһэн анха түрүүшын оролдолго гаргагдаһан байна.

Энэ номой автор нүхэр Бартанова өөрынгөө багахан хүдэлмэри дотор Бурят-Монголой эхэнэрнүүдэй Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээхи байдалые тобшохоноор шэнжэлээд, үргэн ехэ материалһаа үндэһэлжэ, тэдэнэй Октябрьска ба Октябриин һүүлээрхи үеын героическа хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгэхэ гэһэн һайшаалтай зорилго урдаа табяа.

Тус номой материалынь табан бүлэг болгогдонхой, тэдэнэй дүрбэниинь событинуудаар элбэг советскэ үелэ хамаадана. Авторынь материалаа методологическа талаарнь зүбөөр харуулаа, тиихэдээ ямар экономическа байгуулалта эзэрхэн байжа байгааб, общество дотор ямар ангинууд бии байгааб, тэрээн дээрэһээнь үндэһэлжэ эхэнэрнүүдэй байдалые элирүүлнэ.

Ажалша эхэнэрнүүдые сүлөөлхэ ба шэнэ обществениие байгуулалтые бүхэжүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхэ талаар нютагай партийна ба советскэ органуудай дүүргэһэн тон ехэ эмхидхэхы хүдэлмэри тус ном соо харуулагданхай. Партиин Центральна Комитедэй ударидалга доро, агуухэ вождьнор В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай заабаринуудые дүүргэхэ зуураа ажалша эхэнэрнүүдые политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ ба тэдэнэй дунда революционно эдэбхи хүгжөөхэ тухай манай республикын партийна организаци хэды шэнээн ехэ хүдэлмэри ябуулнаб гэжэ мүн лэ харуулагдаа.

Бурят-Монголой ажалша эхэнэрнүүд республикынгаа партийна болон советскэ организацинуудай хүтэлбэри доро эрэгтэйшүүлтэй нэгэн адли ябажа, сталинска табанжэлнүүдые дүүргэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсээ, ажахын ба культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудта тэдэнэр ажалай һайн үльгэр жэшээ харуулаа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ Бурят-Монголой эхэнэрнүүд бүхы советскэ арадтай хамта тылдэ ажаллажа, мүн фронтнууд дээрэ героическаар байлдажа, хүн түрэлтэнэй хорото муухай дайсад болохо немецкэ фашизмые ба империалистическэ Японине илаха илалтые туйлалсаа гэһэн һанал бодолые автор бүхы ном дотороо нэбтэрүүлнэ.

Гэбэшье, энэ бүхы материалаа автор ойлгосотой тодоор найруулжа шадаагүй. Тус номой юрэнхы дутагдалынь юуб гэхэдэ, туйлай хайхарамжагүйгөөр редактировалагданхай, найруулһан хэлэниинь официальна, баримта болон жэшээнүүдынь юрын мэдээсэл, бухгалтерска тоосоон шэнгеэр үгтэнхэй. Тодо бэшэ найруулга ба тобшололнууд дайралдана. Жэшээнь, ажалша таряашадай хүндэ хүшэр экономическа байдалынь дунда шадалтанай зарим хубиинь үгырэлгэдэ, нүгөө зариманайнь баяжалгада хүргөө гэжэ автор энэ ном доторoo баталан хэлэнэ. Тиин гэхэдэнь, иимэ ушар имагтал деревнидэхи капиталистическэ харилсаанууд дээрэһээ болодог байха юм.

Суглаануудые «Интернационал» дуулалгатайгаар, һайнаар үнгэргэбэл, эхэнэрнүүд хадаа хүдөөдэ ажахын-политическэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэдэ, эдэбхитэйгээр хабаадалсагшад болошодог юм гэжэ автор тэнэн хонгорооp батална. Харин хэрзэгы шэрүүн ангиин тэмсэл соогуур ажалша эмэгтэйшүүлые хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай ябуулһан туйлай ехэ хүдэлмэриие автор хүсэдөөр харуулнагүй.

Һонирхолтой баримтануудые болон событинуудые молхи мохоогоор, ёһо тэдыгээр, заримдаа алдуутайгаар энэ ном соо үгтэһэниинь гэмшэлтэй. Эмэгтэйшүүлэй эдэбхиин бадаралгые, мүн тэдэнэй колхозой үйлэдбэридэ хабаадалсалгые автор харуулхадаа баримтануудые бирагүйгөөр миил тоолон бэшэнэ. Жэшээ: «1939—1940 онуудай үйлэдбэриин жэлдэ (юундэ ажахын жэл гээгүй юм) аймагай колхозно үйлэдбэридэ 7091 хүн хабаадалсаа, тэдэнэй 3141 хүниинь эхэнэрнүүд байгаа, энэнь 48,5 процент болоно. Тоосоото жэлдэ аймагай колхозуудта ударнигууд 1192 хүн байба, тэрээн сооһоо эхэнэрнүүд 462 хүн гү, али 38,7 процент байба. 1221 стахановецуудһаа эхэнэрнүүд 391 хүн гү, али 32 процент байба. 1939—1940 онуудта аймагай колхознигууд хамта 1711495 ажалта үдэр олоһон байба, тиихэдэ ганса эхэнэрнүүд 775199 ажалта үдэр олоо һэн, энэнь 44,7 процент болоно. Аймаг дотор хүдөө ажахын мэргэжэлтэй эмэгтэйшүүл 7 хүн һэн, тэдэнэй 5 хүниинь дээдэ һургуули дүүргэһэн байгаа». (нюур 65).

Энэ цитата абажа харахада, автор материалаа эблүүлэн найруулаагүй гэжэ элирнэ. Бухгалтерска тоосоон ямар байгаа һэм, тэрэ зандаа номдо оруулагдашоо.

Колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүл тухай иигэжэ уншанабди: «...Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгын аймаг) һаалишан Санжанова 1937 ондо нютагай үүлтэрэй үнеэн бухэнһөө 1757 литр һү һаагаа юм. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгын аймаг) һаалишан Долгоржап Нимаева нютагай үүлтэрэй үнеэн бухэнһөө 1680 литр һү һааһан юм. Һаалишан Конева (Кабанскын аймагай «Октябрь» колхоз) үнеэн бухэнһөө 1700 литр һү һаагаа, сүүдхэ соо тугал бүриинь амидын шэгнүүр 500 грамм нэмэдэг һэн. «Улаан Үшөөтэ» колхозой (Зэдын аймаг) хонинои-товарна фермые даагша Ц. Ц. Галданова гурбан жэл соо 100 хониһоо 346 хурьга бүриин бүтэн түлжүүлһэн байна, тиихэдээ үшөө ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хандадаг ба спортсменкэ байһан юм».

Советскэ хүнүүд тухай иимэ хайхарамжагүйгөөр, иимэ хойрогоор хэлэжэ болохо юм аал?

Энээнһээ гадна, үзэгэй алдуунууд олон, бусадшье эндүүнүүд бии, тиихэ зуура үгтэһэн портредүүдынь балар будэхи, зариманиинь танихаар бэшэ болгогдошоһон байна.

Автор редактор хоёр, мүн номой хэблэл Бурят-Монголой эхэнэрнүүд тухай тон шухала хэрэгтэй номые яаруугаар хэблээ гэжэ эдэ хэлэгдэһэн дээрэһээ хүсэд элирнэ. Удаадахи хэблэлдэнь эдэ бүхы дутагдалнуудые зайлуулха хэрэгтэй байна.

Уншагшад идейнэ ба литературна талаараа эрхим һайн ном хүлеэхэ хүсэд эрхэтэй гээшэ.

Ф. Бальбуров.

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ябаса тух[illegible]

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной апрелиин 20-ной мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	Пар ба намарай пар борнойлго	Намарай тарилга борнойлго	Намарай тарилгада тэжээл оруулга
Зэдын	75,2	34,1	5,4
Сэлэнгын	72,0	56,2	—
Торийн	67,5	35,4	—
Тарбагатайн	65,9	30,4	41,6
Кударын	64,1	1,9	120,0
Мухаршэбэрэй	63,9	39,5	17,8
Кяхтын	61,6	100,0	100,0
Иволгын	57,1	70,4	88,9
Түнхэнэй	50,9	9,3	47,7
Б-Кударын	46,5	14,0	121,8

АЙМАГУУД	Пар ба намарай пар борнойлго	Намарай тарилга борнойлго	Намарай тарил[illegible]
Хорийн	40,9	56,0	[illegible]
Закаменай	40,4,	—	[illegible]
Заиграйн	36,8	56,6	[illegible]
Бичурын	34,2	59,0	[illegible]
Кабанскын	29,5	54,2	[illegible]
Прибайкальска	27,8	2,1	[illegible]
Курумканай	23,9	—	[illegible]
Хэжэнгын	16,3	—	[illegible]
Баргажанай	15.3	—	[illegible]

НҮХЭД АГИТАТОРНУУД! МАЛШАДАЙ ДУНДА АГИТАЦИОННО ХҮДЭЛМЭРИ ИДЕЙНЭ ҮНДЭР ХЭМЖЭЭНДЭ ЯБУУЛАГТЫ!

Нүлөө ехэтэй агитациин түлөө

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитатор нүхэр Д. Очировай хэлэһэн үгэһөө

...артиин түүхэтэ XIX съездын ...дхэбэринүүд, «СССР-тэхи со...лизмын экономическа проблемэ...» гэжэ нүхэр Сталинай гениаль... зохёол ажалшадай дунда ...улагдаха агитационно-ниитын ...элмэриин үндэһэ һуури болон. Тиимэһээ тэдэниие үргэн олон ...лша ниитэдэ гүнзэгыгөөр тайл...лхын түлөө оролдолго хүсэлэл ...үргэлжэ гаргадагби.

...гитатор хадаа агитационно ху...мэриие нүлөө ехэтэйгээр, һай...р ябуулхын тулада өөрынгөө ...йно-политическэ хэмжээе ходо... дээшэлүүлхэ ёһотой. Энэ ушар... би партийна эхин организа...гаа, мүн партиин аймкомой үн...эдэг семинарнуудта болон зүб...нүүдтэ хододоо хабаадалсадагби. ...дэ семинарнууд болон зүблөө... манай хүдэлмэридэ ехэ туһа...

Парти, правительствын гол ...ала тогтоолнуудые хайшан гэжэ ...барилха, хүдэлмэридөө ямар ... метод хэрэглэхэ тухайда се...арнууд дээрэ тодорхой заабари ...аторнуудта үгтэдэг.

...агитационно хүдэлмэриин ка...арна түсэб табижа, тэрэнэй ...р даалгабарита фермынгээ хо...одой дунда ойлгууламжын ху...мэри ябуулнаб.

...айнаар үнгэргэгдэһэн хөөрэл...нэй нүлөө ехэтэй байдагынь ...э. Тиимэһээ хөөрэлдөө үнгэр...дөө, тэрээндээ хангалтатайгаар ...дхэжэ, колхозойнгоо болон ...ынгээ ажабайдалһаа жэшээ, ...мтануудые, харуулан ойлгуул...үйлнүүдые хододоо хэрэглэдэг...

...бадахи табанжэлэй түсэб ту... партиин XIX съездын дирек...нүүд тухай хөөрэлдөө үнгэргэ... газартаряалан ба малажал ...өөхэ талаар манай ороной, ...убликын, өөрынгөө колхозой ...ермынгээ туйлаһан амжалта...нууд тухай тодо һонороор хөөрэжэ үгэхэдэмни хонишод ехэ һонирхожо шагнадаг байгаа. Хөөрэлдөөнэй һүүлээр тэдэнэр элдэб асуудалнуудые һурадаг, өөһэд хоорондоо дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хэдэг, ажал хүдэлмэридэхи дутуунуудаа элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэдэг юм.

Харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэхэ хэрэгтэ би ехэ анхарал хандуулдагби.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ хүдөө ажахын хэр зэргээр хүгжэһые харуулһан диаграммануудые өөрөө зуража, улаан булан соогоо үлгэһэн байнаб.

Ханын газетэ һарадаа хоёр удаа, 10 хоног бүри «Дайшалхы хуудаһа» нэгэ удаа гаргадагбди.

Гадна, фермын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда лекци болон элидхэлнүүд уншагдадаг, үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэг юм.

Малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэһээ гадна, тэдэнэй материальна ажабайдалда ехэ һаналаа табидагби.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин һайнаар табигдаһанай ашаар манай хонинойтоварна фермэ хонидоо тобир тарганаар, гарзагүйгөөр ондо оруулжа, мүнөө түл түрсэеэ эмхитэй һайнаар абажа байна.

«Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай» КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой бюрогой тогтоолтой хонишодоо танилсуулһан байнаб. Энэ тогтоолдо харюу болгон, манай хонинойтоварна фермын хүдэлмэрилэгшэд 1953 ондо 100 эхэ хониноо 107 хурьга абаха, нютагай үүлтэрэй хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм 180 грамм нооһо хайшалха гэһэн уялга абаа. Тэдэнэр эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө мүнөө бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ байна.

Агитатор гээшэ бүхы түрүү юумые дэмжэхэ ёһотой

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой агитатор нүхэр Д. Ж. Цыреновэй үгэһөө

...оммунизм» колхозой агиткол...ив 31 агитаторнуудһаа бүридэ...эдэнэй 18-ниинь малажал дээ...үнөө хүдэлмэрилнэ. Би өөрөө ...й-товарна фермын № 1 гүүртэ ...э агитатораар хүдэлмэрилнэб. ...атор болбол бүхы шэнэ түрүү ...ые халуунаар дэмжэхэ зэргэ... Байкало-Кударын аймагай ...лшадай уряае бүхы малшаднай ...унаар дэмжэһэн байнад. Нии...э адуу малай тоо толгойе ...оруулха, ашаг үгэлгыень улам ...болгохо талаар дээшэлүүлэгдэ... уялгануудые тэдэнэр абаһан ...а. Тэрэнэй ёһоор энэ жэлдэ ...й колхоз 100 үнеэдһээ 90 ту... 100 гүүдһээ 85 унага, 100 эхэ ...һоо 105 хурьга түлжүүлэн ...а зэргэтэй.

...еспубликынгаа 30 жэлэй ойн ...ай хүндэлэлдэ манай колхозой ...шад малажал хүгжөөхэ түсэ... энэ жэлэй майн 30 хүрэтэр ...эхэбди гэһэн уялга абаа.

...һан эдэ уялгануудыень мал...а бодотоор дүүргүүлхын тула... тэдэнэй дунда агитационно...уламжын хүдэлмэри улам ...ар ябуулха ёһотойб. Комму...ическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ба материалнуудые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн зохёолые малшадта гүн гүнзэгыгөөр ойлгуулхын түлөө мүнөө саг үргэлжэ оролдоноб.

Малшадай дунда хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, тэдэнэртэ газетэ уншажа үгэхэдөө, гүүртынгээ, фермынгээ, колхозойнгоо бодото байдалтай тэрэнээ хододоо холбодогби. Минии үнгэргэһэн хөөрэлдөөнһөө гү, али газетэ уншажа үгэлгэһөө малшан бүхэн өөртөө тобшолол хэдэг, ойлгоогүй юумэеэ тэрэ сагтань намһаа асуудаг юм.

Һайнаар эмхидхэгдэһэн агитационно-ниитын хүдэлмэри колхознигуудай ажалай эдэбхиие улам дээшэлүүлдэг байһаниинь элитэ.

—Республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа бодотоор бэелүүлхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр ажалланаб. Даалгабарита 50-аад толгой эбэртэ бодо малаа һайнаар харууһалжа, бултыень тобир тарганаар, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулхаб,—гэжэ гүүртын эрхим малшан Долгор Очиржапова хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитаторнуудай республиканска семинарта хабаадагшад (...гарһаа) Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ветфельдшер Б. Ц. ...уев; Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна ...ые даагша М. М. Гармажапова; Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ кол...й ахалагша һаалиишан А. К. Главинская; Тарбагатайн аймагай Молотовой ...жэтэ колхозой бухгалтер М. А. Кожевников; Түнхэнэй аймагай «Путь ...» колхозой гэшүүн Д. С. Гиргеева; Ториин аймагай Алцагай уншалгын ...нгые даагша Н. Ц. Цыбенов. З. Веснинагай фото.

Һаяхан КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таһаг малшад-агитаторнуудай республиканска семинар үнгэргэбэ.

Малшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри хайшан гэжэ ябуулдаг тухайгаа хүдөөһөө ерэһэн хэдэн олон агитаторнууд энэ семинар дээрэ хөөрэһэн байна. Энэ хуудаһанда тэдэнэй зариманайнь хөөрөөе толилбобди.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө

Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитатор нүхэр Д. Шидеевэй хэлэһэн үгэһөө

Би һүнэй-товарна № 1, хонинойтоварна № 1 фермэнүүдэй малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулнаб.

Манай орон дотор коммунизм байгуулгада шэнэ ехэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөнэй айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг байһаниинь элитэ.

Агитационно хүдэлмэри ябуулха зуураа, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй дүнгүүдые саг соонь гаргаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдагби.

Алибаа темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, тэрэнээ социалистическэ мүрысөөнтэй холбожо, абаһан уялгануудаа малшадай амжалтатайгаар дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө хүсэл оролдолго гаргадаг байнабди.

Табан хоног бүри мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа, малшадай үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ тэрэнээ зүбшэн хэлсэдэгбди. Энэ хадаа даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө малшадай харюусалгые дээшэлүүлдэг, тэдэниие улам эдэбхитэй болгодог байна.

Хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө тэрээндээ һайнаар бэлэдхэжэ, эндэ табигдаһан асуудалаа нютагай жэшээ, баримтануудтай холбожо, ойлгосотой тодоор хэлэжэ үгэхые оролдодогби. Жэшээлхэдэ, табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд тухайда хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, колхозойнгоо урда табигдаһан ажахын зорилгонууд тухайда, тэдэниие бэелүүлхын тулада юу хэхын шухала байһан тухайда малшадта хөөрэжэ үгөөб.

Колхозойнгоо 1953 оной үйлэдбэриин түсэб тушаа хөөрэлдөө нэгэтэ үнгэргэһэн байгааб. Шагнагшад энэ хөөрэлдөөе һонирхоһон байгаа. Юуб гэхэдэ, нэгэ жэл соо хэды шэнээн манай колхозой экономикын хүгжөөгдэхэ байһые малшадта хэлэжэ үгэһэн байгааб. Жэшээнь, колхозой мүнгэн олзо доход 1953 ондо нэгэ миллион үлүүтэй болохо байна. Малайнгаа ашаг шэмые улам ехээр дээшэлүүлээ һаа, энээнһээ үшөө ехэ олзо доход манай колхоз оложо шадаха байна гэжэ би малшадта хөөрөөб.

Агитационно хүдэлмэридэ харуулан ойлгуулха зүйлнүүд ехэ туһатай. Фермэ дээрэхи улаан буландамнай партиин XIX съездын материалнуудые тайлбарилһан диаграмманууд, абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ малшадые уряалһан лозунгнууд ба плакадууд үлгэгдэнхэй.

Мүн ямар уялгануудые түрүү малшадай абаһан тухайда бүхы малшадта хөөрэжэ үгэдэгби. Энээн тухайда заримдаа «Молни» гаргадагби. Жэшээлхэдэ, һаалишан Долгор Цоктоева һаамхай үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һааха, даалгабарита 17 үнеэнһээ 17 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэб гэһэн уялга абаһан байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан «Нүхэд малшад, фермынгээ түрүү хүнүүдтэй зэргэшэгты!» гэһэн «уряа-молни» бэшэжэ үлгэһэн байнаб.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые саг үргэлжэ согсолхо хэрэгтэ ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанууд» ехэ үүргэтэй. Мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухайда ханын газетэдэ, «дайшалхы хуудаһануудта» хододоо бэшэдэгби. Ажал хүдэлмэридөө муугаар хандадаг, абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй колхознигууд мүн эндэ шүүмжэлэгдэдэг байха юм. Жэшээнь, хонишон Долгор Доржиевагай гэмээр фермымнай хоёр хонин үхэһэн байна. Энэ ушарые би шалгажа үзөөд, энээн тухайда «Дайшалхы хуудаһанда» бэшэһэн байгааб.

Тус бэшэг колхозой правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, нүхэр Доржиевада хэмжээ абтаһан байна. Мүнөө нүхэр Доржиева өөрынгөө алдууе гүйсэд мэдэржэ, ажал хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг болонхой. Малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ талаар нимэ жэшээ, баримтануудые мүн олооршье харуулжа болоно.

Гэхэ зуура, манай агитколлективэй хүдэлмэридэ ехэ дутуунууд бии. Зарим агитаторнууд арад зоной дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үшөө муугаар ябуулна. Даалгагдаһан хэрэгтэ агитаторнуудай хэр зэргээр хандадагые партийна организаци һайнаар шалгадаггүй, манай хүдэлмэридэ саг үргэлжын туһаламжа үтэдэггүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Хөөрэлдөөнүүдые ойлгосотой тодоор үнгэргэхын түлөө оролдодогби

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агитатор нүхэр Ш. С. Содномовой үгэһөө

Арад зоной дунда политическэ агитаци хэхэ гээшэ ехэ харюусалгатай ба хүндэтэй даалгабари мүн. Агитатор бүхэн идейно-политическэ хэмжээгээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ёһотой.

Гаһайн фермэ дээрэ 3-дахи жэлээ би агитатораар хүдэлмэрилжэ байнаб.

Үсөөхэн хүнүүдэй хабаадалгатайгаар, ойлгосотой хэлэн дээрэ үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөн нүлөө ехэтэй байдаг.

Долоон хоног бүри даалгабарита участоггаа хоёр дахин хөөрэлдөө үнгэргэдэг гү, али газетэ уншажа үгэдэгби.

Мүнөө ехэнхинь партиин XIX съездын материалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэб. Агитационно хүдэлмэри гээшэ ажахын амжалта туйлаха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэдэг бшуу. Тиимэһээ хөөрэлдөөн бүхэнөө идейнэ үндэр хэмжээндэ ажалшадай политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлхээр үнгэргэхын түлөө оролдоноб.

Тус фермын хүдэлмэрилэгшэд гахай үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 1952 ондо 102 процент дүүргэһэн байна. Республикынгаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо мүнөө жэлдэ тэдэнэр гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө 110 процент дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байха юм.

Түрүү гахайшан Долсон Жапова эхэ гахайһаа түсэбэй ёһоор 12 поршоонхо абахын орондо 16 поршоонхо абаһан байна. Бадма Цоктоева, Янжима Дондукова гэгшэд гахайшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэд.

Хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө би ганса газетнэ материалнуудые бэшэ, харин уранһайханай литература ба нютагай баримтануудые хэрэглэнэб. Жэшээлхэдэ, Запорожско областиин «Перемога» колхозой гахайшан нүхэр Поливодой дүй дүршэлые «Колхозно үйлэдбэри» гэжэ журналһаа уншажа үгөөб. Энэ хөөрэлдөөе шагнагшад ехэ һонирхоһон байна. Тэрэшэлэн республика, аймаг ба колхоз соогоо суутай болоһон эрхим малшад тухай хөөрэдэгби.

Партиин XIX съезд дээрэ хэһэн нүхэр Маленковой элидхэл, нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгэ тухайда хөөрэлдөө үнгэргэхэ зуураа, нютагай ажабайдалтай нигтаар холбожо, фермынгээ түрүүшүүлэй жэшээ харуулдаг, тэрээнһээ уламжалан колхозойнгоо ба фермынгээ урда табигдаһан зорилгонууд тухай хэлэжэ үгэдэг байнаб.

Агитационно-ниитын хүдэлмэриин гол шухала формонуудай нэгэниинь байһан хөөрэлдөөн хадаа идейнополитическэ талаараа эрхим һайн байха ёһотой. Тиимэһээ партийна эхин организацимнай агитатор бүхэнэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинан шалгаха, тэрээндэ бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Гэбэшье, энэ талаар манай партийна эхин организациин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии юм. Агитаторнуудай хүдэлмэриин ямараар ябажа байһан тухай манай колхозой парторганизаци һонирходоггүй, агитаторнуудта зохихо туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм.

Агитаторнуудай семинар ехээр туһална

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой парторганизациин агитатор Б. Гармаевай хэлэһэн үгэһөө

Колхозоймнай партийна организаци намайе малажалай фермэ дээрэ агитатораар томилоо һэн. Энэ хүндэтэй зорилгые би оролдосотойгоор дүүргэнэб.

Эрдэмээ дээшэлүүлхэ, малшадай дунда хөөрэлдөө үнгэргэхэ хэрэгтэмни агитаторнуудай семинар ехэ туһа хүргэнэ. Семинар дээрэ хэлсэгдэдэг зүйлнүүдэй тематика элдэб янзын байдаг.

Бидэндэ һайшаан дурадхагдаһан материалнуудые семинарай һүүлээр оролдосотойгоор шудалдагби. Жэшээлхэдэ, табанжэлэй түсэб тушаа хөөрэлдөөндэ бэлэдхэхэдээ партиин XIX съездын директивэнүүдые һайнаар шудалан үзэжэ, конспект табиһан, центральна ба республиканска газетэнүүдтэ толилогдоһон статьянуудые уншаһан байнаб.

Энэ оной апрелиин 2-то болоһон семинар дээрэ хабарай тарилгын ба малай үбэлжэлгые түгэсхэлгын үедэ агитационно ямар хүдэлмэри ябуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсээбди.

Семинар дээрэ КПСС-эй аймкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд, аймагай газетын редактор нүхэр Поздников үгэ хэлээ. Мүн семинарта хабаадагшад уласхоорондын байдал тухай лекци шагнаһан байна.

Тэрэнэй һүүлээр малажал дээрэ агитационно хүдэлмэри ябуулдаг агитаторнууд Вампилова, Султумов, Бамбуева, тариянажалай бригадада хүдэлмэрилдэг агитатор Раднаев, багша-агитаторнууд Миронов, Дансарунов хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хэлэхэһээ гадна, агитационно хүдэлмэри улам һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан шухала дурадхалнуудые оруулһан байгаа.

Манайда социалистическэ мүрысөөн дугамагаар эмхидхэгдэдэг, дүнгүүдынь хаһа саг соогоо гаргагдадаггүй байһан юм. Тиимэһээ «Ленин ба Сталин социалистическэ мүрысөөн тухай» гэһэн темээр семинар үнгэргэгдэһэн байна. Тэрэнэй һүүлээр мүрысөөн тухай бэшэгдэһэн статьянуудые уншажа, һайн конспект табяад, малшадай дунда мүрысөөн тухай хөөрэлдөө үнгэргэһэн байнаб.

Колхозно хүндэлэлэй ба показателиин доскануудые һэргээгээбди. Мүрысөөнэй дүнгүүд «дайшалхы хуудаһануудта» бэшэгдэдэг болоо. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай правлениин заседани боложо, тэрээндэ малшад хабаадуулагдаа.

Мүнөө агитаторнууд ба залуушуул 2 агитбригада эмхидхээ. Тэдэнэр тариянажалай бригаданууд, малай фермэнүүд дээрэ гаража, пьесэ болон концерт харуулна. Полевой станууд ба малай фермэнүүдтэ улаан булангууд түхеэрэгдэнхэй. Тэдээн соо радиоприемнигууд тодхогдоһон, бишыхан библиотекэнүүд түхеэрэгдэһэн байна.

Гэхэ зуура, семинар үнгэргэлгэдэ дутуу зүйлнүүд бии. Зарим семинарнууд идейнэ талаараа удхамуутайгаар үнгэргэгдэдэг дээрэһээ бидэнэй эрилтэнүүдые хангажа шаданагүй. Түрүү агитаторнуудай дүй дүршэл һулаар согсолон шэнжэлэгдэдэг, хүсэдөөр дэлгэрүүлэгдэдэггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Теоретическэ асуудалаар семинар үсөөн хэгдэнэ. Зарим агитаторнууд үшөө муугаар хүдэлмэрилнэ. Теэд партийна организаци агитаторнуудай тоосоо үсөөнөөр шагнана. Эдэ дутуунуудые манай партийна организациин зайсуулжа шадаха байһанда би найданаб.

Улаан булан агитационно хүдэлмэриин центр байха ёһотой

Түнхэнэй аймагай «Заря» колхозой партийна эхин организациин агитатор нүхэр Шаповаловай хэлэһэн үгэһөө

Улаан булан гээшэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бодото центр байха ёһотой. Манай һүнэй-товарна фермэ дээрэ эмхидхэгдэһэн улаан булан гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ шэнэ газетэ, журналнууд, уранһайханай литература хододоо байдаг. Би тус фермын малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдагби.

Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд тухай диаграмманууд болон плакадуудые бэшэжэ, улаан булангдаа үлгэһэн байнаб. Мүн уряа лозунгнууд эндэ бии.

Ажал хүдэлмэреэ малшадай дүүргэһэнэйнь һүүлээр тэдэниие улаан булангдаа суглуулжа, 15—20 минутын туршада хөөрэлдөөнүүдые неделидээ 2 удаа үнгэргэдэгби.

Үдэшэ бүри шахуу малшад улаан булангдаа сугларжа, шэнэ газетэ ба журналнуудые уншадаг, шатар, домино наадажа, үдэшынгөө сүлөөтэй сагые тэдэнэр культурнаар үнгэргэдэг болонхой.

Партиин XIX съездын материалнуудаар, Советскэ Союзай дотоодын ба уласхоорондын байдалаар хөөрэлдөө, лекци ба элидхэлнүүд недели бүхэндэ улаан булан доторнай үнгэргэгдэдэг.

Би өөрөө зоотехник тула зоотехническэ темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, лекци болон элидхэлнүүдые уншадагби. Жэшээнь, малаа һайнаар харууһалха, силос зүбөөр хэрэглэхэ тухай хөөрэлдөө һаяшаг үнгэртэһэн байнаб. Фермынгээ ажабайдалтай нигтаар холбожо үнгэргэһэн хөөрэлдөөн нүлөө ехэтэй, тодо һонор байдаг.

Апрелиин эхеэр газетэдэ толилогдоһон «Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай» КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой бюрогой тогтоолые малшадта тайлбарилжа үгэһэн байнаб. Энэ тогтоолтой малшад танилсаад байхадаа, республикынгаа 30 жэлэй ойе эрхим һайн амжалтатайгаар угтахын тула социалистическэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна.

Гадна, би малшадай культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон анхарал хандуулнаб. Үдэшэндөө улаан булангдаа малшаднай сугларжа, уранһайханай литература уншадаг юм. Эндэ һаяшаг Галина Николаевагай «Таряа хадалга» гэжэ романиие тэдэнэр хамтаараа уншажа дүүргээ. Хамтаараа кино харалга бидэнэр эмхидхэдэгбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитаторнуудай республиканска семинарта хабаадагшад (зүүн гарһаа) Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин дэргэдэхи хүдөөгэй библиотекые даагша Е. К. Сластина; Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхозница Н. П. Заиграева; Кударын уншалгын байшангые даагша Д. Д. Шидеев; Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой счетовод Д. Ф. Жилин; Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агроном М. М. Матхеев. З. Веснинагай фото.

Агууехэ Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойе тэмдэглэбэ

ПЕКИН, апрелиин 22. (ТАСС). Пекинэй ажалшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойе тэмдэглэбэ.

Хитад-советскэ хани барисаанай общёствын пекинскэ отделени В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаһан баярай заседани хэбэ. Элидхэлэй һүүлээр «Владимир Ильич Ленин» гэһэн кинофильм харуулагдаа.

Бухы дэлхэйн ажалшадай агуу-ехэ вождь ба багшын ажабайдал болон ажал-ябуулга тухай статьянууд центральна газетэнүүдтэ толилогдобо.

БУДАПЕШТ, апрелиин 22. (ТАСС). «Сабад Неп» газетэ Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойдо түрүү бэшэг зорюулба.

Өөрынгөө дайшалхы эрхим соратник Сталинтай хамтадаа ябажа, Ленин болбол буржуазин интересүүдые харадаг элдэб янзын оппортунистнуудһаа Маркс ба Энгельсын революционно һургаалые аршалан хамгаалаа гэжэ газетэ бэшэнэ.

Мүнхэ Ленинэй заабаряар ябажа, өөрынгөө партиин хүтэлбэри доро манай ажалша арад орон дотороо олон зуун жэлэй богоолшолго усадхаад, өөрынгөө түүхын шухала зорилгонуудые шиидхэбэ.

СОФИ, апрелиин 22. (ТАСС). Болгарска арад Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 83 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэбэ. В. И. Ленинэй ажабайдалда ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан ехэ статьянуудые мүнөөдэр газетэнүүд толилбо. «Агууехэ вождь ба багша» гэһэн гаршагтай статья соогоо «Работническо дело» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

Ленинэй нэрые бухы дэлхэйн ажалшад хизааргүй ехээр хүндэлдэг юм. Энэ нэрые бүхы хэлэнүүд дээрэ инаг дуратайгаар дурдана.

Чехословакиин арадай ажахын хүгжэлтэ

ПРАГА, апрелиин 21. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентство 1953 оной нэгэдэхи кварталда Чехословакиин арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэ тухай гүрэнэй статистическэ управлениин мэдээсэл дамжуулба.

1953 оной 1-дэхи кварталда промышленностьда бүхы дээрээ түсэб 97,7 процент дүүргэгдээ. 1953 оной 1-дэхи кварталда промышленностиин валовой продукциин хэмжээн 1952 оной 1-дэхи кварталтай сасуулхада 9,8 процент ехэ болобо. Хүнгэн промышленностьда валовой продукциин хэмжээн 14,1 процент ехэ болоо. Ажалай бүтээсэ 1952 оной 1-дэхи кварталтай сасуулхада 8,8 процент дээшэлбэ.

Олон янзын продукци үйлэдбэрилхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. 1953 оной 1-дэхи кварталда шухала зүйлэй промышленна продукциие үйлэдбэрилгэ 1952 оной 1-дэхи кварталтай сасуулхада нилээд ехээр ургаа. Тиихэдэ шэрэм—21 процент, шэрээгдээгүй булад—18, түмэрэй руда—12, марганцева руда—21, хүрин нүүрһэ—3, кокс—6, электроэнерги—6, байгаалиин газ—14 процент, револьверно-токарна станогууд—3 дахин, харуулдалгын станогууд—60 процент, товарна вагонууд—28 процент, автобусууд 3,6 дахин ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

1953 оной 1-дэхи кварталда хүдөө ажахын единэ кооперативуудай (ЕСХК) тоо саашадаа олошороо.

Тарилгада советскэ агротехническэ түрүү методүүд урдынхиһаа бүри ехээр хэрэглэгдэбэ.

Ажалшад 1-дэхи кварталда 5.000 шэнэ гэр байра абаба.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИТЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 20. (ТАСС). Чанкайшистска сэрэгүүдэй зүгһөө Бирмэдэ эсэргүү агресси хэһэн тушаа бирманска правительствын гомодолые апрелиин 20-ной үглөөнэй заседани дээрэ Политическэ комитет зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Йеменэй түлөөлэгшэ Шаманди түрүүшээр үгэ хэлэбэ. Бирманска правительствын гомодолой бүрин үндэһэтэй байһан арсалтагүй баримтануудые бирманска түлөөлэгшэ табяа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Гоминдановска бандануудай ябуулганууд бузар муухай агресси болоно. Гоминдановска бандануудай ябуулгада эсэргүү хэмжээ абахые Нэгэдэмэл Нацануудай организациһаа эригдэнэ. Бандануудые ООН-эй дараха шадалгүй байһан ябадал ООН-эй шадабарида бага оронуудай этигэлые һуларуулха байна.

Гоминдановска бандануудай агрессиие Аюулгүйн Соведэй буруушаан шүүмжэлхэ ба энэ агресси дары зогсоохын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые абаха гэжэ һайшаан дурадхаһан бирманска делегациин резолюциин проектын түлөө голосовалхаб гэжэ Шаманди түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Зарубин үгэ абаба. Бирманска правительствын гомодолдо Генеральна Ассамблейн зүгһөө эгээн ехэ анхарал хандуулагдаха ёһотой гэжэ Зарубин мэдүүлбэ. Бирмын правительствода эсэргүү, Хитадай Арадай Республикада эсэргүү агресси хэжэ, Бирмын территори дээрэ зэбсэгтэ бандануудай байһан ябадал Азидахи эб найрамдалда ба амгалан байдалда аюул тохёолдуулна.

Бирмын түлөөлэгшын бодото баримтануудаар харуулһанай ёһоор, Тайван дээрэ байрлаһан гоминдановска бүлэг дээрэмдэлгын бандануудые шухала зүйлнүүдээр хангана, тэдэниие хүтэлбэрилнэ. Советскэ делегаци бирманска делегациин оруулһан проектын түлөө голосовалха юм гэжэ Зарубин түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Бирмын территори дээрэ гоминдановска зэбсэгтэ бандануудай байрлаһан ябадалай хуули буса байһые мэдэрээд, Шэнэ Зеландиин түлөөлэгшэ «Холбоото Штадуудай һайн туһаламжатайгаар» энэ асуудал шиидхэхые дурадхаба.

Гоминдановска бандануудай зүгһөө Бирмэдэ эсэргүү агресси хэгдэһэнһээ байха, мүнөө энэнь хэгдэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Индонезиин түлөөлэгшэ Палар мэдүүлбэ. Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци энэ агрессиие буруушаан шүүмжэлхэ, эб найрамдал болон тогтууритай байдал һэргээхэ хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци «бирманска конфликтые» шиидхэхэ орган байгуулха ёһотой гэжэ Таиландын түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Польшын түлөөлэгшэ Виневич үгэ хэлээ. Политическэ комитедтэ табигдаһан бодото баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, Бирма хадаа чанкайшистска бандидуудта саг үргэлжэ добтологдоно, тэдэнэй ябуулганууд Бирмын хүн зондо ехэ ядарал зоболон асарна, Зүүн-Урда Азида эб найрамдалда аюул тохёолдуулна. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, Польшын делегаци Бирмын резолюциин проектын түлөө голосовалха байна.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ абаһан гоминдановец Цзян Тин-фу хадаа Чан Кай-шиин ба Бирмэдэхи гоминдановска сэрэгүүдэй хоорондо холбоо байхагүй юм гэжэ дахин арсаба.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 21. (ТАСС). Апрелиин 20-ной үдэрэй заседани дээрэ Политическэ комитет Тайван дээрэ байрлаһан гоминдановска бүлэгэй сэрэгүүдэй зүгһөө Бирмэдэ эсэргүү хэгдэһэн агресси тушаа бирманска правительствын гомодолые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Израиль «Бирмын гомодолые эрид шууд дэмжэхэ» юм гэжэ Израилиин түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Англиин түлөөлэгшэ Джебб үгэ хэлээ. Бирмэдэ эсэргүү агрессиин хэгдэһэниие мэдэрһэн болобошье, тэрэ хадаа энэ агрессиин түлөө харюусалгые чанкайшистска «правительствын» дааха байһаниие харуулхань бэрхэтэй гэжэ хэлэбэ. Бирманска правительствода тохёолдоһон тэсэшэгүй байдал чанкайшистска сэрэгүүдэй сухарин гараха ябадалаар шиидхэгдэхэ, үгы гэбэл тэдэ сэрэгүүд баригдаха ёһотой гэжэ Джебб хэлэбэ.

Энээгээр заседани хаагдаа.

США-гэй Коммунистическэ партиин Национальна комитедэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 21. (ТАСС). Коммунистическэ парти болбол «хоролон һүйдхэхэ ажал-ябуулгые хинаха управлениин» шиидхэбэридэ эсэргүү тэмсэхэ юм, энэ шиидхэбэриин эрилтэдэ зүришэжэ, Коммунистическэ партиин гэшүүд бүридхэгдэхэгүй юм гэжэ США-гэй Коммунистическэ партиин Национальна комитет хэблэлдэ толилһон мэдүүлгэ соогоо заана.

Национальна комитедэй үмэнэһөө Уильям Фостер, Элизабет Гарли Флинн ба Петтис Перри гэгшэд мэдүүлгэдэ гар табяа.

Капиталистическэ оронуудай ажалшад улам ехээр үгырэн хооһорно

«Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай гүрэнэй розничнэ сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй тогтоол хадаа арадай жаргалта байдал тухайда, ажалшадай материальна болон культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха тухайда Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын зүгһөө хододоо анхарал табидагай эли тодо гэршэ жэшээ болоно. Юумэнэй розничнэ сэнгүүдые тоогоороо зургаадахяа хүнгэдхэһэнэй эсэстэ хүн зоной хүртэхэ ниитэ ашагын гансахан жэл соо 53 миллиард түхэригһөө доошо бэшэ байха юм.

Социалистическэ общёствын бүхы үйлэдбэрилгэнь хүнүүдэй таһалгаряагүй ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха ябадалда зорюулагдана. Гэхэ зуура капиталистическэ оронуудтахи байдал тад ондоо. Тэндэхи ажалша олониитэ мүнөө сагай капитализмын экономическа гол хуули ёһоной нүлөөлгын хорото хойшолонгуудые бэеэрээ үзэжэ байна. Тус хуули ёһоной гол шэнжэнүүдынь юуб гэбэл, оронойнгоо хүн зоной олонхиие мүлжэхэ, үгырүүлхэ ба ядаралда оруулха мэтээр, ондоо оронуудай, илангаяа гээгдэнги оронуудай арадуудые богоолшолхо ба хододоо дээрмэдэхэ мэтээр, эсэстээ, хэтэрхэй ехэ ашаг олзо хангахын тулада хэрэглэгдэдэг дайнуудые хэхэ ба арадай ажахые сэрэгэй байдалда оруулха зэргээр капиталистическэ эгээн ехэ ашаг олзо хангаха ябадал болоно.

Капиталистическэ дэлхэйн ажалшадые абсолютна ба относительнаар үгырүүлэн хооһоруулгын улам ехэ боложо байһан ушар тэрэ хуули ёһоной нүлөөлэлгын хойшолон мүн. Гүрэнэй аппарадые хорото зорилгонуудтаа ашаглан, финансова капитал болбол яаралтайгаар зэбсэглэлгын бүхы хохидолые арад зондо тохоно, тиихэдээ арадта харша авантюристическэ политикын хойшолонгуудай түлөө харюусахыень баадхана, өөртөө хэтэрхэй ехэ ашаг олзо хангана.

Капиталистическэ оронуудта хүнүүдэй хүсые мүлжэлгэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ хэмжээтэй болобошье, таһалгаряагүй һүжэрөөгдэжэ үргэлжэлһөөр. США дотор хүдэлмэришэдэй хүсые шабхажа абаха системын бии болгогдоһонһоо шалтагаалан 1949 онһоо 1952 он хүрэтэрхи үе соо нэгэ хүдэлмэришэнэй үйлэдбэрилгэнь 13,2 процент ехэ болгогдоо. Баруун Германида хүдэлмэришэдые хэтэрхэй ехээр мүлжэнэ, тиигээд промышленностиинь час бүриин дунда жэшээнэй үйлэдбэрилгэ 1952 оной эсэс тээшэ 1949 онойхиһоо 34 процентээр нэмэһэн байгаа.

Капитализмын үедэ хүдэлмэришэн бүхэн машинын юрын хабсаргалта болгогдоод байхада, бүтээсын ехэ бололгонь хүдэлмэришэдые хэмһээ гадуур мүлжэһэнэй эсэстэ түйлагдадаг. Капиталистическэ предприятинуудтахи хүдэлмэришэдэй хүсые шабхажа абаха ябадал түйлдаа хүргэгдөөд, ажалшадай бэеын элүүрынь улам муудана. Буржуазна статистигуудай багаар абаһан мэдээнүүд дээрэһээ харахада, капиталистическэ оронуудай үйлэдбэринүүд дээрэ гэмтэл ушаралгын тоо улам ургажа байна. Корейдэ американска агрессиин эхилһэнһээ хойшо үнгэрһэн жэл хахадай турша соо США-дахи үйлэдбэринүүд дээрэ тохёолдоһон гэмтэлнүүдэй тоо 12 процентээр нэмэһэн байха юм. Италида 1948 онһоо 1950 он хүрэтэр гэмтэһэн ушарнуудай тоо 23 процент ургаа һэн. Америкын Холбоото Штадуудта үнгэрэгшэ жэлэй турша соо үйлэдбэринүүд дээрэ гэмтэл болоһонһоо шалтагаалан, тухайлбаряар 41 миллион хүнэй үдэр алдагдаһан, энэнь бүхэли үдэр хүдэлмэрилдэг 137 мянган хүдэлмэришэдэй гээлтэтэй тэн байгаа. США-да хүнэй ажалые мүлжэхэ ябадалай хэмһээ гадуур шангадхагдаһанай жэл бүриин дүнгүүд иимэ гэбэл, 15 мянган хүн алагдаһан, 2 миллион хүн гэмтэһэн, 100 мянган хүн хэзээшье ажал хэжэ шадахаяа болиһон байна.

Капиталистическэ оронууд дотор хүдэлмэришэдэй ажалые мүлжэхэ ябадалай хэтэрхэй ехээр шангадхагдаһанай эсэстэ ажалшадай бэеын элүүр саг үргэлжэ муудана. США-гэй олон һалбаринуудтахи хүдэлмэришэд 35—40 наһа хүрэхэдөө газа хаягдадаг. Тиимэ хүнэй шэнэ хүдэлмэри олохонь аргагүй шахуу юм. Италиин промышленностьдахи үбшэлһэн хүдэлмэришэдэй тоо гурбан жэлэй турша соо 76 процент олошороо.

Капиталай оронуудта эхэнэрнүүдэй ажал тон ехээр мүлжэгдэдэг байна. Эрэшүүлтэй адли хүдэлмэри хэһэн эхэнэрнүүд һуратгүй бага салин абадаг. США-дахи бүтээн гаргадаг промышленностьда хүдэлмэрилдэг эхэнэрнүүдэй дунда жэшээнэй салин хүлһэниинь эрэшүүлэйхиһээ 42 процентээр доошоо байна. США-да һаяхан хэблэгдэн гараһан «Ажалша эхэнэрнүүд» гэжэ ном соо иигэжэ мэдэрэгдэнэ гэбэл, гол хүдэлмэриинь эхэнэрнүүдэй хэдэг предприятинуудтахи компаниинуудай ашаг олзонь эрэшүүлэй хүдэлмэрилдэг предприятинуудайхиһаа 70 процентээр дээшээ байна. Англиин эхэнэрнүүд адли ажалай түлөө эрэшүүлһээ хоёр дахин бага түлөөһэ абадаг байха юм. Франциин промышленностьдахи олохон һалбаринуудта ажалладаг эхэнэрнүүдэй дундуур салин хүлһэниинь ажамидаралай тусхайта минимумһаа хоёр—гурба дахин доошоо байдаг.

Хүдэлмэри хэхэ химда хүсэ олохо гэжэ оролдон, монополистическэ капитал бага үхибүүдэй ажалые тон ехээр хэрэглэдэг болонхой. США-гэй үйлэдбэринүүдтэ хүдэлмэрилдэг үхибүүдэй тоо 1941 онһоо 1951 он хүрэтэр гурба дахин олошороо. Индиин олохон үхибүүд 5—6 наһатайһаа хүдэлмэрилжэ эхилдэг, 12—14 наһа хүрэхэдөө инвалидууд болодог гү, али үхэдэг байха юм. Тэдэнэй хүдэлмэриин үдэрынь эхэнхидээ 17 час хүрэтэр үргэлжэлдэг. Итали ба Францида үхибүүдэй ажалые мүлжэхэ ябадал улам ехэ болгодоно.

Капиталистическэ оронуудтахи хүдэлмэригүйшүүлэй резервнэ арми жэлһээ жэлдэ улам олошорно. Гансахан США, Франци, Итали, Япони ба Баруун Германи дотор ажалгүй ба хаа яа хүдэлмэри хэдэг 42 миллион шахуу хүнүүд мүнөө бии. Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо хүдэлмэригүйшүүлэй тоо Англида 64 процент, Швейцарида — 40 процент нэмээ, Бельгиин хүдэлмэришэдэй гурбанай нэгэн бухэниинь, Даниин—дүрбэнэй нэгэн бухэниинь ажалгүй юм. Интеллигенциин түлөөлэгшэд улам олоороо ажалгүй болоно. Австриин хүгжэмшэдэй 85 процентнь, артистнуудай ба фармацевтнүүдэй 60 процентнь, тэрэшэлэн хэдэн мянган багшанар, юристнүүд ба бусад хүдэлмэригүй байна.

«Хүдэлмэригүйшүүлэй резервнэ арми бии байгаад, тэрэнэй гэшүүд хүдэлмэриингөө хүсые худалдахаһаа ондоогоор ажаһууха арга оногүй байгаа һаань, хүдэлмэригүйшүүл хүдэлмэришэн ангиин составта оронгүй байха ёһогүй, тэдэ хүдэлмэришэн ангиин составта хэрбээ тэдэнэй ородог юм һаань, тэдэнэрэй ядуу тулюур байдал үйлэдбэридэхи хүдэлмэришэдэй материальна байдалда нүлөөлэнгүй байха аргагүй» гэжэ И. В. Сталин заагһан байна («СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд», 44-дэхи нюур).

Капитализм хадаа ашаг олзын хойноһоо шунахайралгадаа заха хизаар гэжэ мэдэдэггүй юм. Ашаг олзо арьбадхахын хойноһоо шунахайран, гүрэнэй аппарадые ашаглан баяжаха гэһэн зорилгонуудтаа финансова капитал буржуазна гүрэнүүдэй валютна, налогой, бюджетнэ политикые хэрэглэнэ.

Капиталистическэ оронуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ба үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай үнэ сэн таһалгаряагүй хүндэрнэ. США-да үнгэрэгшэ жэлэй эсэс тээшэ розничнэ сэнгүүдэй хэмжээн 1947 онойхиһоо 18 процентээр дээшээ болоһон байгаа. Гэхэтэй хамта, хилээмэнэй сэн 28 процент, мяханай — 26 процент хүндэрһэн юм.

Март һара дотор США-да үндэгэнэй, дабһалһан гахайн мяханай, консервын, сигаредэй, кофиин, пивын ба бусад товарнуудай үнэ сэн дахинаа хүндэрүүлэгдээ. Тонбагаар абаһан тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ юумэнэй үнэ сэнгүүдэй хүндэрһэнһөө шалтагаалан американска ажалшад адагһаа 24 миллиард доллараар гарзада ороһон байна.

Баруун Европын оронуудта юумэнэй үнэ сэнгүүд түргөөр хүндэрнэ. Англида һүүлэй нэгэхэн жэл соо эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн 20 процент хүндэрөө. Тэрэ тоодо хилээмэнэй сэн 25 процент, мяха ба тоһоной —20 процент, сахарай — 17 процент, талханай — 26 процент хүндэрбэ. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ эд бараанай үнэ сэн 2—3 дахин ехэ болоо. Англида мүнөө хүрэтэр карточна системэ бии байһаар. Продукт үгэхэ нормо ходоодо хорооһон. Недели соо үгтэхэ мяхан хэмжээгээрээ зуруулай коровкын зэргэ юм. Тэдэ энэ багахан паёгоошье олонхи хүн зон худалдан абажа шадахагүй байна. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ 2 миллион 500 мянга шахуу хүн паёгоо худалдан абажа шадаагүй.

1947 онойхитой жэшэбэл, розничнэ сэнгүүдэй хэмжээн 1952 он соо Японидо, Мексикэдэ, Бразилида, Канадада —1.5 дахин, Францида, Австрида, Грецидэ, Перуда — 2 дахинһаа ехээр, Чилидэ — 2,5 дахин, Аргентинэдэ — 3,5 дахин гэхэ мэтээр хүндэрһэн байгаа.

Хүдэлмэригүйдэлгэ, салин хүлһэнэй доошоо оролго, үнэ сэнгэй хүндэрэлгэ хадаа олониитын хэрэглэмжын улам хорохо ябадалда хүргэнэ. Дайнай хойто тээхи түрүүшын жэлтэй жэшээд үзэбэл, США-гэй хүн зоной амин бүхэндэ шэнисын гурил хэрэглэлгэнь үнгэрэгшэ жэлэй эхин тээшэ 14,7 процент, мяха хэрэглэлгэнь 10 процент, фруктнуудые хэрэглэлгэнь 14 процент шахуу хороһон байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ тоһо хэрэглэлгэнь 1940 онойхиһоо хоёр дахин шахуу бага болоһон байна.

1949 онһоо 1951 он хүрэтэр Францида мяха хэрэглэлгэнь 24 процент, овощь ба фруктнуудые — 27—28 процент хороһон байха юм. Англидахи хүн зоной амин бүхэндэ эдеэ хоолой гол продуктнуудые хэрэглэлгэнь дайнай урдахи һүүлшын жэлтэй сасуулбал, дунда жэшээгээр 25—40 процент хороһон байгаа. Үргэн хэрэглэлэй товарнуудые хэрэглэлгэ мүн лэ улам доошоо ороно. Үнгэрэгшэ жэлэй 1-дэхи квартал соо бүд ба хубсаһа хэрэглэлгыень 1949 онойхитой жэшэбэл Франци ба Данида 13 процентээр, Бельгидэ—22, Швецидэ — 23, Англида—26, Голландида — 27, Австрида — 37 процентээр доошоо ороо.

Капиталистическэ оронуудай ажалшадые тонохо ябадал налогуудые ехэ болголгоор дамжуулан бэелүүлэгдэнэ. 1952 ондо США-гэй хүдэлмэришэдтэ сэхэ тохогдодог налогууд 1939 онойхиһоо 33 дахин ехэ болоо. 1952 ондо Франци дотор суглуулагдаһан налогууд 1951 оной хэмжээ 40 процентээр, Баруун Германида — 27, Бельгидэ — 24, Англида—21 процентээр үлүүлһэн байха юм. 1951 он дотор США-гэй хүдэлмэришэд ба албахаагшад өөһэдынгөө салин хүлһэнэй 41 процентые, английска хүдэлмэришэд — 53 процентые налогуудай түлэбэридэ үгэһэн байгаа. Баруун Европын капиталистическэ оронуудта хүн зоной амин бүриин жэл соохи дунда жэшээнэй олзо доходой 40-һөө 60 хүрэтэрхи процентые налогоор хуряажа абадаг.

Ажалша хүнүүд гэр байрын хүндэ түлөөһэ түлэжэ шадаха аргагүй болоходоо, хүнөөр дүүрэн, хоротой ба аюултай нүхэ һүбэнүүд соогуур саг үнгэргэхэ баатай болоно. США-дахи 10, 5 миллион бүлэнэр унаха болоһон яархан гэрнүүд соо байрладаг. Италиин гансахан Римэй районда 800 мянган хүн нүхэн ба орсо гэрнүүд соогуур байрлана. Гэр байрын кризис Англидахи ба Баруун Европын бусад оронуудтахи эгээн бэрхэтэй проблемэнүүдэй нэгэн болонхой.

Капиталай оронууд дотор үбшэлэлгын хэмжээн улам нэмэнэ, үхэхэ ябадал олошорно. Турциин хүдэлмэришэдэй 75 процентнь туберкулёзтой. Индидэ туберкулёзһоо боложо минута бүри нэгэ хүн үхэнэ.

Капитализм хадаа ажалшадай эрдэм шудалха, культурна түйлалтануудта хүрэхэ замыень хаана. США-да ажалгүй 10 миллион үлүүтэй хүнүүд бии; һургуулиин наһанай үхибүүдэй гурбанай нэгэн шахуунь һуранагүй. Грециин хүн зоной 60 шахуу процентнь, Турциин хүн зоной 80 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байна.

Ажалшадай амидаралай хэм хэмжээндэ капиталай добтолгонь профессиональна ба бусад демократическа организацинуудта эсэргүү убайгүй полицейскэ мүрдэлгэ хюдалгаар үдэшэгдэнэ. Капиталтай хүнүүд лэ бэеэ хамгаалха эрхэтэй гэжэ мэдэрэгдэдэг байха юм. Бусад бүхы гражданинуудые түүхэй бараатай хүн материал гээшэ, мүлжэхын тулада хэрэгтэй зүйл мүн гэжэ тоолоно. Буржуазно-демократическа сүлөөгэй туг мүнөө капиталистическэ оронууд дотор хэрэггүйдэ тоологдон, хаягдаад байна.

Улам һүжэрөөгдэжэ байгаа дарлалта ба богоолшолгодо харюу болгон капиталистическэ оронуудай ажалшад эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлээ улам шангадхана. Тиимэһээ, ямаршье хэһээлгэ ба мүрдэлгэ, ямаршье террор ба хүсөөр бололго арадуудай сүлөөрхэ дура зоригые хухалжа шадахагүй. Арадууд хуушараа байхые хүсэхээ болинхой. Ажалшадта капитализмын ушаруулдаг гасалан зоболонһоо сүлөөрэн хахасалга социализмын замаар лэ бэелүүлэгдэжэ шадагдаха гэжэ арадууд һайн мэдэнэ. Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай агуухэ дүй дүршэл тиигэжэ батаар этигүүлнэ

В. ГРИГОРОВИЧ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВ КОМАНДОВАНИИН МЭДЭ

ПХЕНЬЯН, апрелиин 21. (Т Үнгэрһэн үдэр Арадай арми Хитадай арадай һайндур частьнууд американо-англий терветнүүдтэй ба лисынма сэрэгүүдтэй артиллереэр буу гэжэ Корейскэ Арадай-Демо ческа Республикын Арадай а Главна командованиин мү дамжуулһан мэдээсэл соо х нэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин з частьнууд ба дайсанай само дые агнан буудагшад дайса самолёт унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, апрелиин 22. (Т Корейскэ Арадай армиин со нинууд ба Хитадай арадай һ ратанай частьнууд бүхы нууд дээрэ дайсанда эсэргүү таалгын байлдаануудые хэб Корейскэ Арадай-Демократ Республикын Арадай армиин на командовани мүнөөдэр м бэ.

Үсэгэлдэр һүни американск молёдууд Хамхын шадарай лан һуурин газарчуудта дах толбо. Зэрлиг шанга бомбо үедэ амгалан олон хүн алаг олон гэр һандаргагдаһан ба таагдаһан байна. Фронтнууд оидоо хубилалтануудгүй болоо

Арадай армиин зенитнэ нууд ба дайсанай самолё агнан буудагшад дайсанай 4 лёт унагаагаа.

Корейдэхи үбшэлһэн шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые андалда абалсалга

ПЕКИН, апрелиин 21. (Т Кэсонһоо Синьхуа агентствын респондентын дамжуулһанай даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ хэлсээндэ хабаадагша корейс тадай тала мүнөөдэр иимэ ко ннике толилбо:

Апрелиин 21-дэ хоёр та үбшэлһэн ба шархатаһан пленэйхидые нютагтань бу үргэлжэлөө. Корейско-хитада ла 50 кореецүүдые, 35 амер цуудые, 12 англичанинуудые рогуудые—бүхы дээрээ 100 нютагтань бусагаа. Нүгөө корейскэ Арадай армиин составай сэрэгэй 50 пленэйхи Хитадай арадай 450 һайндурат —бүхы дээрээ 500 хүниие тань бусаба.

ПЕКИН, апрелиин 22. (Т Кэсонһоо Синьхуа агентствын респондентын мэдээсэлһэнэй даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ хэлсээндэ хабаадагша корейс тадай делегаци мүнөөдэр коммюнике толилбо:

Апрелиин 22-то корейско-хи тала хадаа үбшэлһэн ба ша һан корейскэ сэрэгэй 100 плен дые нүгөө талада дамжуулан нүгөө тала корейскэ Арадай ар личнэ составай үбшэлһэн ба хатаһан сэрэгэй 350 пленэйх мүн үбшэлһэн ба шархатаһан тадай арадай 150 һайндурат корейско-хитадай талада да лан үгэбэ.

Баруун Берлиндэ хилээмэнэй сэн хүндэр

БЕРЛИН, апрелиин 21. (Т Мүнөөдэр баруун берлинскэ тэнүүдэй мэдээсэлһэнэй ёһоор, руун берлинскэ хилээмэнэй нууд шэнисын гурилаар ба зүйлнүүдые дээшэлүүлэгдэһэн гэр худалдажа эхилбэ. Сагаа лээмэнэй сэн 10 процент, сагаа рилаар бариһан зүйлнүүдэй сэ процент ургаба.

Бирма руу чанкайшист бандануудай шэнэ добтолон оролого туш

ЛОНДОН, апрелиин 21. (Т Рейтер агентствын рангунска респондентын мэдээсэлһэн хар Таиландын территориһоо Б руу нэбтэрэн ороһон чанкай ска бандануудай ба бирманска вительственна сэрэгүүдэй хоо шэрүүн шанга байлдаанууд Р һаа зүүн-урагшаа боложо һэнөөр. Моулмейн Кока хоёрой хоорондохи сэхэ замые һалаад, гоминдановецууд Тэ рин районда 40 километры та оробо.

Кокарейгэй дэргэдэ шанга б даан боложо, бирманска правит ственна сэрэгүүд 72 гоминд цые алаа. Кокарейгһэ тээшээ 16 километртэ байдаг К додо ба бирмано-тайландска дээрэ Кокарейгһээ хойшоо 25 лометрэ байдаг Мыавадиа байлдаанууд боложо байна.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИЛОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 18.

Н—00522.

Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.